

BAJAI HIRLAP

Társadalmi Hetilap.

Megjelen minden vasárnap reggel.
Szerkesztőség: Városi bérház, I. emelet.
Kiadóhivatalt: Kádal József könyvnyomdája, hol az előfizetések és hirdetések felvételnek.

Felolvas szerkesztő és lapfőlapjados:
Dr. Lemberger Ármán.
Főmunkatárs: Schön Odón.

Előfizetési árak
Egészévre 5 frt., félévre 2 frt 50 kr., negyedévre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 10 kr.
Hirdetések jutányosan számítatnak.

Városi ügyek.

(Szo.) November hó 28-án tartotta meg Baja város törvényhatósági bizottsága rendes közgyűlést, melyen a fáradszónal városatyak negyvennégy folyó ügyet intéztek el. Szép ez a buzgóság, üdvös is ily nagy közigazgatással bíró városnál, de sokkal üdvösebb volna azért, ha többször tartatnék közgyűlés és kevesebb ügyek intéztetnének el egy-egy alkalommal. Mert bármily lelkiismeretesen is vegyék a bizottság tagjai hivatásukat, mégis képtelenek arra, hogy három óra alatt annyit és oly nagy fontosságú ügyel kellő figyelemmel létárgyaljanak. Azaz, hogy képesek lemorzsolni, ha részletesebb és tüzetesebb tárgyalás nélkül elfogadják az eléjük terjesztett javaslatokat, de képtelenek akkor, midőn arról van szó, hogy beható vita tárgyává tegyék a tárgyszerű fontosabb ügyeit, ha azt a város érdeke úgy kívánja. És ezen érdek ezt igen sokszor kívánja meg.

Hisszük, hogyha csak kissé kevésbé lettek volna a bizottsági tagok túlterhelve, úgy sikerült volna Dr. Nyiraty János azon indítványát keresztül vinni, hogy a bizottsági tagok választása ne hétfőre, hanem vasárnapra tüsszessék ki, a midőn a kereskedők és iparosok, akikből mégis csak a választók zöme kerül ki szintén szavazhatnának, mert a választó polgárok ezen része meg van szokva ahhoz, hogy kétköznapon dolgozzék és csakis vasárnapokon engedheti meg magának azt az idővesztést, hogy polgári jogait gyakorolja. Hisszük, hogy ezen indítványt keresztül lehetett volna vinni, ha kevesebb sietséggel tárgyalnák és

a felszólalóknak többidőt engednek nézeteik kifejtésére.

Elfoglalt álláspontunk alapján helyeselnék Dr. Nyiraty János azon indítványát, hogy kötelessége lett volna a tanácsnak a költségvetést kinyomtatni és a bizottsági tagok között idejekorán kiosztatni, mert elkezdhették bárkifől is elvárni, hogy gyors egymásutánban felolvasolt 3—400 tételt és összeget oly gyorsan tudjon gondolataival követni és a kiadások és bevételek helyességét és szükségességét mérlegelni, hogy akkor legjobb tudás szerint hozzá is szólhasson. Képtelenség ilyesmit kívánni, de képtelenség a tárgyalás menetét ilyképen követni is. Ha kinyomatta volna a tanács a költségvetési előirányzatot és azt idejekorán a bizottsági tagok között szétosztatta volna, úgy bizonyára nem lett volna a közgyűlés kénytelen majd egy órát emélni a vitánál időzni, és nem lett volna kénytelen az elnökö fölszám Nyiraty bár elkéské elterjesztett, de jogos követelését és felszólalását „akadékoskodásnak” — elnevezni, csupán azért, mert Dr. Nyiraty a tárgyalás elhalasztását kérte, indokolva azt azzal, hogy a tagok képtelenek az ügyhöz hozzá szólni, mivel tökéletesen tájékozatlanok.

Helyeselnék továbbá Dr. Ludányi Mór bizottsági tag nézetét is és ahhoz a magunk részéről szívesen hozzájárulunk. Hogy a várost felesleges kiadásoktól megkíméljük, mindenkor készek vagyunk a költségvetést, ha két-három folytatásban is, közzélni. Mert nekünk is a főelvünk, hogy minden körülmények között csakis a város érdekeit tartjuk szem előtt és még ha anyagi aldoza-

tok árán is, de azokat főlünk telhetőleg a lehelőségig előmozdítjuk.

Az egyik vagy másik mód szerint tegye a városi tanács lehetővé, hogy a bizottsági tagok a költségvetéssel megismerkedhessenek, a mire a közszemlére való kitétel nem elegendő — mert tapasztalásból tudjuk, hogy senki sem veszi magánba a fáradságot, miszerint a hivatalos helyiségbe elmenjen, míg ha a tanácskozás anyagát készen megkapja, azzal szívesen foglalkozik. Találjanak utat és módot arra nézve, hogy a kinyomtatási költség más valamely tételnél megtakaríttassék és ily fontos kérdésnél ne keljen a „krajczároskodás” valóban elszomorító tényére hivatkozni.

A közgyűlés.

Elnökö Schmausz Endre főispán 1/4 10 óra körül megnyitja a közgyűlést és a megjelölt tagokat üdvözölni, a jogszövegnyelvezetével Erdélyi Gyula főjegyzőt bizza meg.

Elnökö főispán felolvasa ö Felsőge ismert proklamációját „Nepünhez”, melyet a bizottsági tagok állva hallgatnak meg és annak tartalmát hódolattal tudomásul veszik, egyben elhatározzák, hogy a legelőbb leirat a város leventáiban megőrizendő és a jegyzőkönyvben megőriztetendő.

A polgármester az október és november hónapokra vonatkozólag jelenti, hogy deszult Erzsébet királyné temetésén a várost Dr. Hegedűs Aladár polgármester és Schmausz Endre főispán képviselték. III. Béla király és neje antiochiai Anna grasztinnepvényén pedig a polgármester be tetség által akadályozva levén a részvételben, a várost Erdélyi Gyula főjegyző képviselte.

Ezek után jelenti a polgármester, hogy a kérdéses két hónapban a közigazgatási iktatóban 3010 darab lett beadvá, a rendőrkapitányiba 2090 darab. Feljelentes tételét 26 eszthen, ezek között 2 királyserfés, 1 hamisítás és 1 sikkszafias miatt. Tettesek mind a 26 eszthen ismeretesek. Öngyil-

TÁRCZA.

A bozótvári felolvasás.

Irtá: Bodrogi Lajos.

Bögölyi Mór, a bozótvári Kereskedő-Ifjak Egyesületének elnöke megírta a levelet, beporozta szíven (Bozótvártól még poroznak) bronzparral és száritott ibolyatörmekekkel, aztán oda-szólta a titkárnak és a főjegyzőnek csak úgy rövidesen:

— Figyeljenek hát urak, kitűnő lesz. (Hadd egye őket a mereg gondolta magában.)
Felállt, a ballábbá előre vette és kezdte szavainál a levelet:

Nagyságos Ignorans Illes urnak, hazánk kitűnő irojának, a bozótvári Kereskedő-Ifjak Egyesülete díszelnökének Budapesten.

Nagyságos uram, nagy fölünk!

Becsésének e hó 16-án velt vétele után vesztük magunknak a szabadságot minden tisztelettel tudni eselekedni ömek, hogy egyesületünk a megtartani szándékolt és hideg buftelt-vel kísért előlvasást a melyeni megjelensére lekötélőzö igereget után bizonyosan számolnak, a jövő heten, tizedik juniusok fogja megtartandú.

A fölött képesek vagyunk ön biztositani, hogy auditoriumát a helybeli és vidéki tiszti kréndükre meg fogja alkalomlani és így ömek ezen alkalomnál is becsületlét lesz ama előnyös alkalomosságot szállítani, hogy a vidéki tiszti, a melynek ön öly bántulatos fosténeze, a maga valóságos megteremtettségében ömek elővezet-hessük.

Tisztelettel jegyezve.

Bögölyi Mór, prezidárius.

Szépén bepecsételték a levelet (a pecséten Merkur és Szent László király tartottak a magyar koronát egy száglódzó lokomotív fölé; a Bögölyi Mór eszméje), előbb azonban beolvasztattak egy másodosztályú zónajegyet. Ettől kezdve „mindig fokozódott lazzal” várták a nagy írot, a ki írkaival „Ignorans” álnev alatt magába bolondította, a felsőszágot, a másik felet pedig meghamisította.

A deli vonattal érkezett meg a nagy író. Jöhett volna a három órával is, de a tisztele-tére készült banketrol nem akart elmaradni.

— Szerényesen övást emel, hogy önököt felültessem, mondta a peremron varaközö küldöt-ségnek, és Bögölyi Moron kezdve, végig kezest szorított mindenkivel.

A „Zöld Oroszlán” fehértertekü asztala csak úgy görnyedezett a virágbokrokra és szifonok su-lya alatt. De még nagyobb súlylál nehezedett rá az a mázsányi gondall merlegelő figyelem, a melyvel a nagy írónak minden zavart lestek.

Mikor a pecsenyénél a tosztokra került a sor és a nagy Ignorans nem egészen megbízható lá-bakban nagy lassan felemelkedett a vendégszerető K. I. E. tagjának üdvözölésére, a tisztelellet és félv varaközással elegy patuzat Bögölyi Mór arra haszná-lalja, hogy szop szomszédnöjének Olesváry Leának a fülebe szaja:

— Adjon csak figyelmet pompás magyar ki-beszélésére! Ah, az az osztráji magyar beszéd, a mely szájjából kifolyanyosodik.

Es azok az igező, barnu szemek! Az a re-mek, felig tutár, felig arab tipusz, a merész, haj-lott orr! Hallja maga Bögölyi, maguk bizony ugyancsak elhathatnak előle. Igazán finom ember, perfekt gavallér!

Ignorans Illes elmondta a főtisztában, milyen rokoszeny hozta őt ide, „az ősi magyar erköl-csék eme kis, de hamisítatlan feszkébe”. „Ardalm-munk újabb irányát uralomra juttatni”, ez, ugy-mond fölörökve annak az ifju generációnak, a mely bír azzal a nagy merészéggel, hogy az eddigi kutregyepozások és kápezbalytár magyarsá-gnak odaálltja: Hands off! A realizmus, veriz-mus, impresszionizmus és szimbolizmus lepesőjen lefele haladva két íparkudomok eljutni az igno-rantizmus ama titkos forrásáig, a melyből el-avult és fordulatokban szegény nyelvünk új erőt merít majd, a melyben megforrózde, az új társada-lom új irányának új eróre edzett bajnokai leheltnék.

— Elragadó, kiáltott Olesváry Lea és epenti szemével kereste a szigányt, hogy igazi deszéd-és juckerájnyó modjára a karpereczet a czimbal-mába dobja.

— Ez új irány edzett bajnokai, mi, folytatta a nagy vendég, kíméletlen hadat izentünk az ósdiak-nak! Kemény, ha kell, sertő szavakkal kritizáljuk őket; kimondjuk felelem nélkül, hogy „az ur szamár”!

— Eljen, eljen, kiált Bögölyi és tapsol esze-zeszetlen.

... De te is vonjunk a konzekvezeniákat; kiállunk elvünkért karddall, pisztolytúl is. Jól tud-jak ezt rólunk és bizsken kiálthatom világá, hogy eddig egy provokációban sem részesültünk.

— Nem mernek, felnek, kiáltja Kemény Márk, a Ginkali erős!

— Felnek és respektálnak, fejezi be szónok-latát Ignorans szeryen engesztelődéssel; felnek az új iránytól és respektálják harcuzását. Ez új irányra, ez új irány itt levő müzsárra, a tisztelt hölgyekre, a K. I. E. jeles képviselőire emlem poharamat!

II.

A tetszés moránjának végző akordjait még nem simultak el a csodás kisváros akordjódó ege-nek szirkéségében”, irta a tudósítást lapjának maga Ignorans Illes ur, midőn a gentryvilág höl-gyének és urainak szorongó sokasága előtt a virágvelekkel behintelt esztrádon megjelent elő-kező lapjuk szerény tudósítaja és feherkeztvusz kezevel frakkja balusznyának jobb zsebebe nyulva, rejtelmes iratesomagot vett elő és olvasta:

A fehéreköz Madonna.

„Vaslandzákkal levezettél, looroszlános ezi-merral ornamentálk kapubejáró mögött terül el a zselek ancsony udvarház; görömbök és szilagy-telt Berkessy Lázár kurája.”

(— Mondhatom szerkesztő, urnak, hogy a bevezető sorok előlelvő levegője bizonyos othnos-nis és megis varaköz hangulathá ringatta a dis-tingvál községséget. Különösen az egyik előlelvő birtokos, Bögölyi Mór ur, mintha a köoroszlánban a maga ezimereire ismert volna.)

„A portálé előtt hosszú hársfalu fut az országútat, a melyen tül repező meg hajdimevetés sárgul-piroslik messze-messze ki, a láthatárnak a lenyugó nap fényében sügérten sötétgőz lilászni

kosság két esetben és új szinten két ízben fordult elő. Ragályos betegség az állatok között nem ütött ki. A községi bírósághoz beadott 570 darab, elintéztetett 541 darab. A zalogház 4953 forintot adott ki kézzalagra. A bizottság a jelentést tudomásul veszi.

A helygymiszter a módosított helypénzszedési szabályrendeletet jóváhagyja és a tanács javaslata alapján a helypénzszedési jog és a köveztvány Schwartt József eddigi herónék adottát ki továbbra is haszonbérrel, ki azokért 2500 forinttal fizet a jövő évtől kezdve többet, vagyis összesen 7070 forintot, elfogadtatik.

Felolvastatik a helygymiszter rendelte az esküdtészi bíráskodásról szóló 1897. évi XXXIII. törv. előterjesztése tárgyában. A közigyelés és ügyvezetés összehívására a polgármester előktele alatt, Schön Antal és Micháts István bizottsági tagok személyében két rendes és Pollerman Bertalan és Juhász István személyében két pottagot küld ki. Az esküdtészi összehívása 1899. évi január hó 16. és 26-ika között megy végre.

A közpénz felváltmányba névszerinti szávezetés után megválasztottak: Dr. Breuck Samu, id. Szutrély Lipót, Scherer Antal, Weidinger Samu, Eckert István, Hesser Gyula, Latinovits János és Erdélyi Gyula.

A tanács javaslata a közközházi betegek felvétele, a miniszter leirata a pest-zenzisztivári árterületnek a sárközi ármentesítő tursulathoz történt esatolása és a Fischer Samu által tett 1000 korona alapítvány tárgyában tudomásul vétetnek.

Következik a városi tanács javaslata a *bizottsági választás alá eső tárgyainak megválasztás* tárgyában. A folyó év végével a következő bizottsági tagok mandátumra lejár:

Az I. választó kerületben:

1. Eckert István, 1. Fülker Gusztáv, 2. Dr. Gál Ernő, 3. Dr. Hegedüs Aladár, 5. Heller János (ki időközben elhalálozott.) 6. Dr. Hermann Adolf, 7. Dr. Ladányi Mór, 8. Manhold István.

A II. választó kerületben:

1. Borkovits Péter, 2. Kizerl János, 3. Dr. Nyiraty János, 4. Szánnel János, 5. Turly Matyas.

A III. választó kerületben.

1. Bajai Péter, 2. Evertovits János, 3. Jerkovits Sándor, 4. Latinovits János, 5. Rusz Ignác, 6. Wagner Ferencz.

Ezekben kívül az 1901. évi végéig terjedőleg az I. választó kerületben megválasztott, de időközben elhunyt Friedrich János, valamint a lemondott Róth Nándor bizottsági tagok helyei az 1886: XXI. tet. 33. §-a értelmében választás után szinten betöltendőek lesznek, mire vonatkozóan a tanács a következő javaslatot terjeszti elő:

A folyó év végével a bizottságból kilepő, ugyszintén az időközben elhunyt és elkölözött bizottsági tagok helyeinek betöltésére a választás ezennel elrendeltetik és megjeltesse határidővel 1. é. december hó 12. napja, helyeiségül az I. vá-

lasztó kerület részére a szokház 2. számú tanács-terme, a II. választó kerület részére a vasárterem levő belvárosi iskolapépület, a III. kerület részére a Szent-Antal utcában levő alsóvárosi iskolapépület tüzetik ki, megjegyezve, hogy az I. választó kerületben legkevésbé szavazatot nyert két bizottsági tag 3 évre választatik.

Választási előköl a I. választó kerületbe Szutrély Lipót, helyettesül Dr. Breuck Samu, a II. választó kerületbe előköl Fülker Gusztáv, helyettesül Drescher Gyula, a III. választó kerületbe előköl Latinovits János, helyettesül Evertovits János bizottsági tag uk küldetnek ki.

Dr. Nyiraty János ellenzi a választások hetefőre való kitűzését és indítványt tesz az iránt, hogy a választás 11-én, vasárnap ejtessék meg, mivel akkor a szavazók massal nem leven elfoglalva, jobban gyakorolhatják választási jgukat.

Id. Szutrély Lipót a tanács javaslata mellett foglal állást, evel hozván fel, hogy vasárnap munkaszünet van, melyet nem szabad a néptől elvonni.

Latinovits János felszólalása után elők rendel a szavazást és kimondja a határozatot, hogy Nyiraty János indítványra 24 szóval 16 ellenében elvetetik. Egyekében a tanács javaslata helyeslelő tudomásul vetetik.

A városi *legelő behelyezés* iránt megtartott árverés eredménye kielégítő nem volt, mivel a legelőnyelése ajánlatot, Szabó Györgyöt, ki 445 forintot ajánlott, sem tartja a tanács kielégítőnek és ezért új árverés kitűzését hozza javaslatára. Időközben beerkezett Gergely Antal ajánlata, ki 500 forint iger, mi által az újonnan megtartandó árlelet kielégítőnek gerkezik.

A tanács javaslata, hogy a közlándzal felmért behajlítottul követelésekből 1034 korona és a vidéki korházaknak bajnakerék kifizetett betegápolási költségekből 1285 korona irassék le, elfogadtatik.

A tanács javaslata az autogradiál munkálatok Streintz Gyuláné utánának, Rajkovits Károlynak további négy óra kiadásának.

Több esekelyből fontosságú, csakis a belső ügykezelést érintő ügyek elintézése után elhatározták, hogy a közigyelési állatorvosnak, mivel ennek régi lakása lakhatatlan állapotban van, évi 100 forint lakbért adnak, a mely határozat 30 napi meghirdetés után jogerőre emelkedik.

A költségvetés.

A számvétség által bejeljesztett merleg 264000 kor. bevételről szemben 369000 kor. kiadást mutat fel. Az ugyelőirányozott 105000 kor. deficit a számvétség 130 000 nyitandó emelless óhajta fedezni. A pénzügyi bizottság tárgyalás alá veve a költségvetést, azt olyképp korrigálta, hogy végeredményben 298000 kor. bevétellel szemben 376516 kor. kiadás mutatkozik. A hiány tehát 78516 kor. Az 1899. évi költségvetés bevételi rovata az ideivel szemben javulást tüntet fel az egyes teleknek 29820 kor. értékben, a rosszhirdetés 18560 kor., a kilönlözöt tehát 11260 kor. A kiadások rovataiban javult az előirányzat az

1898. évi ellentében 6100 koronával, rosszhirdőtt 25980 koronával, ugy hogy a kiadási rovát 18980 korval rosszhird az ideivel, mely összességben azonban befoglalattik azon hiány is, mely ezen évben állt elő az előirányzott költségvetéssel szemben Ezen 18980 koronából levonva a fenti 11260 koronát, a jövő évben 6980 korval több kiadás mutatkozik, mint az idei évben.

A városi tanács egyenéhány pont kivételével magáévi tette a pénzügyi bizottság javaslatait, annak kivételével, hogy a napidárakra előirányzott 2927,27 körül csak 400 koronát kíván törölni, míg a pénzügyi bizottság 927,27 koronával kíván kevesebbet felvenni. A rendkívüli kiadásoknál kéri a tanács a közigyelést, hogy ne a pénzügyi bizottság által ajánlott 2710 koronát, hanem az előirányzott 3000 koronát szavazza meg.

Dr. Nyiraty János a legnagyobb mértékben helyteleníti a tanács azon eljárását, hogy a költségvetést nem nyomatta és osztalta ki a bizottsági tagok között. Most a 260-ik tételhez vagynak és egyetlen egy bizottsági tag sem szólhatott hozzá a költségvetéshez, mivel lehetetlen annyi és oly gyorsasággal előadott számokot fejen megtartani és az egyes kiadások szükségességét ellenőrizni és egyáltalán megbecsülhetetlen követelmisegnek tartja ilyen körülmények között a költségvetés további tárgyalását. Ez okból indítványt tesz az iránt, hogy a költségvetés kinyomassék, a bizottsági tagok között szétosztassék és a költségvetés tárgyalása egy új közigyelésre tüzessék ki.

Erdélyi Gyula figyezőz hivatkozik az 1886. évi XXI. l. cikkre, mely nem írja elő a költségvetés kinyomtatását és szétosztását, hanem csak azt, hogy az a közigyelés előtt 15 nappal közszemlerekre kitéendő. A költségvetés a bizottsági tagoknak betekintés és tanulmányozás végett rendelkezésre kitéendő. A kinyomtatás körülbelül 300 forintba kerülne és a tanács nem akarta ezzel az összeggel a városi pénztártér terhelni. Kéri a közigyelést, hogy ezáltal mellőzze Nyiraty indítványát már csak azért is, mivel a költségvetés már október hó 31-éig felterjesztendő lett volna, és csakis a polgármester betegsége gátolta annak már előbbi tárgyalását.

Evertovits János a tanács javaslatát fogadja el, mivel azt lakarekossági szempontból is üdvösnök tartja.

Dr. Ladányi Mór azt hiszi, hogy ha a Baján megjelenő két lapnak rendelkezésére bocsájottatik volna idejkorán a költségvetés, úgy azok azt igen szivesen közzélelt volna és a tanácsnak nem lett volna szükség a penztártér igénybe venni, mivel azonban ezzel már az idén elkötök szinten mellőztünk kéri Nyiraty javaslatát.

Hesser Gyula ajánlja, hogy a jövőben nyomatassék ki a költségvetés, de ezen javaslatát, midőn azt az elők szavazás alá akarja bocsájítani, indoklás nélkül visszavonja, mire aztán a közigyelés Nyiraty indítványát elveti.

68-os pótdó.

Erdélyi Gyula figyezőz folytatja ezután a költségvetés felolvasását és javaslatahoz,

pereméig. Az eszajnali ezüstös kód meg-meg üli az édes illatban bompölygő mezt...
(— Igazán szerkesztő ur, alig számolhatok be a hátasról, a melyet... az ezüstös kódban meg-meg üli édes illatban bompölygő mezt... a hölgyek közt kellett. Kendők lobogtak, fekete szemek villogtak felém, de én folytattam a művész hideg fölényével a festést.)

„A sárga-piros vetésnek himpott szelszörö hullámzása, talh, hisz szeretni és termékenyíteni kívánásának az eleven Mindenségnek! az est eszendt megülő és frissítkező lellő madraknak esiergése volt az az óriási colhátra, a mely a nagy Alkotó kezben megszóvala, a sziveket megülő nyugodalom szongitotta az egész univerzumot.”

(— Kollázsitis esend állott le a tartalmas idegen szóra, a melyet csak a hölgyek arcában felszókoló vér sístergése szakíthatott felbe, a mikor az eleven Mindenségnek hivatásáról kezdtek emelkedni.)

„Egyszerre, messze-messze a hold fényében, fehér ruhájában természetfölötti módon kimagaslóvala homályba merült végtengre körül, sietős lepekekkel mindig közelbél-közlebbél érve, mintha a kontyából leszártak hamvas-venes hajnak kibontott vitorlájá segitendő gyors-menekülésben, ziháló mellől, kitárgult szemekkel, az idejésőtől előre tartott kezekkel törtét elő üzött vadként Judith.”

(— Hősnőnek a színen való hirtelen megjelenése remegő várakozásba ringatta az egész közönséget. Ettől a pillanattól kezdve alig tudók beszámolni az igazétől, a melyet okotam, és az igazétől, a melybe száz meg száz néző, vagyis, köznéző szem temetett. Ezért megengedi szerkesztő ur, hogy megzakítás nélkül fejezzem be neovolámát és csak azt jegyzem meg, hogy az „imbolygó” jelző itt is megtegte a szokott hatást. Így folytattam tehát:)

„Judith imbolygó lepekekkel érkezett meg a közeimre kuria kapujáig.

Féher, édes szép fehér kezét a vasdrásnak támasztotta (ah! olyan hideg volt az a vas, és olyan forró volt az a remegő édes, fehér kéz) — és esengett.)

Azt hitte, Julia, a meghitt szobalány nyitja

maid ki a sötét tornácához vezető kaput. Csaldott, Nehez vaskos lepekekkel maga közeledett Berkessy Lázár és mennydörgés robbajjal szakította fel a kaput.

— Hol voltál eddig, kérdé verben forgo szemekkel és öklöbe csukottok két kezé egy függőt az imbolygó asszony feje fölött, akár a Damocles kalapácsa.

— A szegény hősnőnt látogatam meg, feltelt elhaló hangon Judith.

— Hazudsz, szép kigyó! szisszent fel göröcsösen vonuló mellébe a férfi hangja! A szeretődnél voltál, a kadetnál voltál!

A kadet szóra üdvözülő mosolygás derengett végig a szép asszony marvány arcán, míg feje a remélt reszketéssel imbolygottl kevény patyolatkarta vállán. Nem látta már a dühölt kifordult szemeket, a habzó ajkakat, az ütése emelt öklöket: fiatalágának egész idyllo költözött be kitárgult pupilláj imbolygó agyába, a szerelmen hűvösztal ritikus veresselt dobogó szívébe. És a mind percz alatt, míg mentseget keresett, végig gondolta életének egész rövid boldogságát.

A kávári balon volt tavaly, alig volt meg hat hete ennek a medvének a felesége. Ott mutatták be neki Hídeghékövi Ödönt, a 27-es leg-fiatallabb kadetját.

Ödön rövidesen vészelt vele.

— Hallja maga Judith, maga fess asszonyka, zum küssén! mondta neki. Olyan édesen mondta, olyan esábitón, olyan okoson, hogy a mint mondta, a szép asszony csak azt érezte, hogy nehéz se-lyem-créperhájának hamvas fodrát ott vibrálnak a fiatal katona selymeszínos áttájján.

A kerügyő buja feregetében merültek mind a ketten, és mire a cigányt elhallgaltatt, már a szép asszony biztatta illatos kendő lobogtatással:

— Hogy volt, kiáltá esengő rekedtséggel.

— És betemete magát újra a tánc buja feregeteibe.

Ebből a feregetőből mitig sem szabadult ki. Zakatoló szíve edes átvadallással monda most is: Tőle jössz, a huszárkaszánya hátsó pavillonjának 73-ik számu szobájából jössz.

— Hol voltál, bugta szörnű fájdalommal, Berkessy Lázár — és olvasta, olvasta a megtört fényű szemekből a retentéses válamást.

A fájdalom nagy hangja magához térítette az asszonyt. Maga elé tartotta mind a két kezét és keszov volt a második hazugsággal.

— Oh, ezek a kezek, ezek a fehér kezek! Giotto és Cimabue, Guido Reni és Ghirlandajo Madonnáinak vannak csak ilyen édes — édes fehér kezei. Arezához emelte őket, összekulcsolta őket és meg mozgatta a fehért karokat, a fehér kezeket, valamilyen delejes izéret szállta meg a gyilkolásra kész medve szívet.

Ezeknek a kezeknek sohasem tudott ellentá-llni, most is göröcsös, szörös újja közé temette őket, hogy fehér fényük úgy hullott át az újjak resen, mint mikor a hold folyekony világgossága durva felhők közül illi meg az éj esendjét.

A mikor az ördülj üpedelmél csak felkiáltott: — Veres a kezét! A Madonnának a fehér keze vérs! Mondt, mond, mitől veres?

A halottakát felvőró hangra végig remeggett a hullámzó vétes, a hold lemlőlt fényessége, a tavol pagony sötét nemasága.

Csak az imbolygó asszony nem remegott. Agyába öltött az édes buesu pillanata, a mikor Ödön fröngő paroxizmusában a kis újja hárapott és mondta:

— Kadeti becsületemre, maga a legszöbb rossz asszony az egész világon.

Ez az édes mondas, a mint végül imbolygottl agyában, annak szürke materiával fedett egyik távoli csavardalában megtalálja a menséget is. Harmonikus mosoly ütte meg ajkát és a kis lány ártatlanságának meggyőző hangján mondta az úrnak:

Maga ven, kis esacsin! Hát a hőrsnőnek esibebeinnaltt rendelt az orvos. Nem volt, a ki levágja a lábost, hát magam vágtam le.

Ódatartotta a fehér, véres, bünös kezét a holdog ember ajkához és az a megvászalt boldogság busiminos eskövjével ámsztotta el a bünös Madonnának fehér, véres kezét.

III.

A level, a melyben Ignorans Illés diadallat

hogy a közgyűlés fogadják el a tanács előterjesztését, és mely szerint a mutatkozó és pedig a tanács által előirányzott 89.916 kor. hiány a 166946 kor. állami adó után kivételével 53%-os pótdóval lenne fedezendő. Ehhez járul még 8%-os kor- és szegényházi és 7%-o utaló, úgy, hogy a városi pótdó az 1899-ik évre 68%-o lesz.

A közgyűlés a pótdókat megszüavazza.

Ezután a közgyűlés magavá teszi Győr város átirátát a községi kölcsönkönyvek helyrehozás- és illetékmentesítése és Góngrád vármegye átirátát az országgyűlési tárgyalások nyugodt és normális rendjének helyreállítása tárgyában és hasonszerű feladatokat intéz az országgyűléshez, míg Pozsony átirátát a városok és községek foglászati adó természetű jövedelmeinek ideiglenes rendezéséről szóló törvényjavaslat ellen és Bars és H.-M.-Vásárhely átirátát az anarchikus üzemek megállítás tárgyában egyszerűen tudomásul veszi.

A posta és táviró-főnökség azon megkeresésének, hogy a posta épület és a városi székház közötti utca a koefioralmon elől elzárassék, tekintettel a minimális forgalomra, mely zavarólag nem hathat, hely nem adatik.

Csongrádvármegye átirátánál az obstrukció ellen egy kis vita fejlődött ki, mely egy előlki rendutasítást is szült. **Bajai Péter** ellenében az átirat elfogadását, azt mondja, hogy a kormány a nemzet testén gazdál, mire az előlki főispán 61 rendre utasítja, kijelentve, hogy ilyen hangot esetleg szabad a képviselőházban használni, de nem itt, hol azért vagyunk, hogy a törvényhatóság belső szervezettel igazgassuk és nem azért, hogy a politikai gyűlölség lángját gyújguk be a komoly tárgyalásokba.

„Erzsébet királyné utca.”

Dr. Bruck Samu bizottsági tag indítványozza, hogy a mostani fő-utca díszösült Erzsébet királyné emlékeztetének megörökítésére „Erzsébet királyné utcának” nevezessék el.

Folker Gusztáv elegetmondok tartja az „Erzsébet utca” nevet, lévén az „Erzsébet királyné utca” igen hosszú elnevezés, mely ep azért nem verhet elő mely gyökereket a közép időkben, mint a rövidbebb „Erzsébet utca” megjelölés. Azért megis mindenkéi tudja, hogy a fő-utca boldogult királynéknak szent emlékeztetere lett így elnevezve.

Schön Antal Dr. Bruck indítványához járul hozzá, mivel az elnevezésből világosan ki kell tűnnie, hogy épen Erzsébet királyné emlékére nevezetett így el ezen utca. Különbön is nálunk Baján megszokottak a hosszú utca nevek, mint például: Báró Eötvös József utca, Haynald Lajos utca és így tovább.

A közgyűlés ezek után egyhangulag hozzájárul Dr. Bruck indítványához.

A közgyűlés meghosszabbítja Wagner Ferenc és nejének haszonbérleti szerződését a Bárány Szállóra nézve további hat évre, megszüavazza Baner Mihály özvegyének a jövő évre a 100 forintnyi költségvetést, mert ferje 11 évig volt a város hű tisztviselője, megérdemli a tiszteletet, hogy

megírta, éppen kiszedve állt és öltömböztetést várt, mikor Ignorans ur magá is dolt arczalal rontott be a szerkesztője szobájába.

Halt, kiáltott, azt kell szólni a szedést, nem kell tudósítás!

Lihogve áll le a szekre és törlögette nagy buzgón verejtékes homlokát.

— Képzeld szerkesztőm, hadarta aztán, hogy magához lert, gyors egymásutánban, képzeld halatlan malomron. Dzsentrüköl itam egész életelmem, de csak a magam közei tapasztalati után. Azt hittem, az egész világ olyan lányokkal van tele, mint a milyenkéi itt minálunk utamozók a Gyurkovics-lányokkal. Azt hittem, minden dzsentri leány czigarettán kezd, újrással, hogy voltlat folytatja, czigánybruderschaftal megoldja, ferjhez menesssel a módját megadja, székesse befejezi. (Még most is remegelt, nem alkeltált hát és tüntetően beszélt magyarul.)

— Egtem a vágától, hogy ott Bozóvártól egy valóságos, igazi dzsentri lányval ismerkedtem meg és a felolvasás után másnap he is mutatott az egyik kuriában.

A szerkesztő meg mind a hány tagja összenézett és tiszteletteljesen susogta:

— Nemesi kuriában volt!

— No de meg is adtam az árat, üsse a kő az egész jukker-lány és fess katonatiszt iradalmatokat. A mint a pilváron végig megyünk hát először is a könyvesháza léptünk, képzeltétek, csupa sabrak, merő lomp. A Kisfaludyak, Vörösmarty, Petöfi, Tompa, Jósika, Jókai, Bakski — egyetlen egy modern sem! Onnan jutottunk az öreg ur belső szobájába. Valami Szomoray de Szomoróké de eadem vagy mi a kőnek hívják, ott pikkertözött valami vad huszárstílusú. A menyecske lánya (képzeltétek, szimplierter Mariskának hívják a libát) a vastagfalú ablakközben állt és holmi baba-főköti horgolt. A helyzet hát világos volt. Ime, a kikapós dzsentri menyecske, a ki az apját látogatja; ime a fess huszárőrhadnagy, míg a megcsalt férj otthon elkártázza vagonját. A mi dzsentri-világunk a maga szakaszott valóságában.

Schleicher Antalnak a gázgyár mellett egy 5446 negyszögölnyi területet, álet egy koronáert, eladasson, feizesse 10 forint feltezésre mellet Ölder Samuel, bajai lakos örmester a város kötelekbe és pár apró folyó ügy elintézésé után az előlki főispán a közgyűlés felhatalmazását kéri, hogy december 28-án a tisztviselők választását megeljhesse. Megadtatik.

Előlk a jegyzőkönyv hitelesítésére Dr. Hermann Adolf és Bodrogi Gyula bizottsági tagokat kéri tel és a közgyűlés 9/1 órákor berekeszti.

Helybeli és vidéki hírek.

A főispán névnapja. *Schmitz* *Endre* főispán múlt hó 30-án ünnepele meg névnapját, mely alkalomból a legszívesebben és legmelegebben övazíok tárgya volt. Bajáról számosan sürögnyög fejezték ki üdvözlésüket.

A császár jubileum. A császárjubiläum alkalomból a róm. kath. plébánia templomban ünneplés hálaadó istentisztelet tartatot, melyet Vojnits Dániel apátplébános fenyves papi segédlettel celebrált s melyen a helyben állomásozó honvéd huszár-erzed és a mentelep tisztikara és legényese is a csendőrség valamint az összes polgári hatóságok részlettek.

Korcsolya egylet. A korcsolya egylet múlt vasárnap tartotta a városi székház tanácstermében alakuló közgyűlést. *Bodrogi Gyula* egyleti előlk megnyitó beszédében rövid történeti visszapillantást vet az egylet múltjára és aztán a maga és a tisztikar nevében a mandátumról előterjeszté a vagyoni mérleget, mely szerint az egylet jelenlegi vagyon 440 ft. közszép. A tisztújítás megjelvén, előlké: Somogyi Emil, alelnöké: Bayer Manó, Dr. Hegedűs Aladár, Kálmán Kolos, Dr. Koller Imre, Müller József, és Scheerer Sándor, pénztárnokká Drescher Gyula, jegyzőve: Weisz Rezső választattak meg. — Azalapszabályok módosítására egy háromtagú bizottság kildetett ki. — A tagsági díjak családok részére 4 forintban, rendes tagsági díj 3 forintban, pártoló tagok és tanulók részére 2 forint és illetve 1 forintban állapítottak meg. Dr. Koller Imre utamó, kil három tagu köldötség kott lert, a türelmökégg elfogadására, azt készséggel elfogadta. A pálya elkészítésén serényen dolgoznak és már most csak egy kis erös fagra volna szükség, hogy sportkedvelők közönségünk hódolhasson a korcsolyázás tetsedő mulatságának.

Iskola orvosok. A lapunk november hó 20-iki számában *Longuel Monó* tanító állást felvetett azon eszme, hogy a gyermekek egészségi állapota az iskolában állandóan orvosok által ellenőriztessek, élenk vizsgálhara talált az izer, hitközség előjárásoknak köbeblében, mely az iskolás gyermekek helyzetének javítása érdekében örömmel ragad meg minden alkalmat. Erőtebbi előjárások ilesében ugyanis elhatározta, hogy ezentul *Dr. Denneberg Kálmán* és *Dr. Kúhegyi Károly*

Szívesen fogadtak. Kivezettek a kertbe, körül jártak velem a gazdaságot, beszéltek politikáról (szörnyen sovénk a boldokok, iradalmról. No persze meg mindig Aranyt imádják, sőt a menyecske hangosan felcagazott, mikor az Agnes asszonnyal szemben a Simon Juditot dicséretgett.

Hát ez a kacagás felháborított. Ismeritek hiszen a modern novella gavallériáját és a jukker-világ mondaine asszonyait. Nos hát én is szerkesztikus mosolygás közl fordultam a szép asszonnyhoz, kinek csiklandós nevetése végborzongott, édes, édes simogatással végigborzongott a hátamon.

— Magam most igazán boldog, mondtam neki! Persze, tettem hozzá, enyegelve, meg ninesen tul az első eszlodáson. A fess főhadnagy meg mindig hü!

No de látatok volna azt a rettenetes asszonyt. Mekkora! villant a szemé! Persze a liba meg sohásem ölvasta Gypet, Silvestret és a mi nagyajkánkat. Nem is tudom, hogyan történt, de éreztem, hogy valami nyakon ragadt, egy perc és künn voltam a kuria kapuja előtt.

Diktum faktum az a buta Bögölyi nem informált elég jól; nem mondta meg, hogy a huszárstílus a bánya a menyecskenek. Hát tehetek én róla, hogy szép asszonyoknak huszárstílusú bájtyuk is lehet? Hát ilyen körülmények közt provokáltam-e a legszentebb érzelmeiben megsejtett testvért?

A szerkesztője tagjai elismerő kéziratiszával fejezték ki örömeiket a nemesen lemondónak. Megállapodtak abban, hogy a becsületnek minden irányban elég van téve.

— Meg az elnap elutaztam, fejezte be felolvasása történetét Ignorans. A vasutnál fenyves dikéziót tartott Bögölyi Mór.

— Az egész gentry nevében tolmácsolva köszönetet, biszken ismerté el, hogy ő és valamennyien tölem tanultak magyarul.

orvosok fogják felváltva iskoláit meglátogatni. Melen üdvözöljük a hitközség előjárását. Ezen czelszerű és üdvös intézkedése alkalmból.

Eljegyzés. *Sziklai Zsigmond* a kölcsönös szogélyó egylet főkönyvelője jegyet váltott *öze. Slager Károlyné* örövel.

Orvosi értekelet. A *Bács-Bodrogh vármegyei orvosi felkészítési*, mint lapunk múlt számban megírta, hó 1-én tartotta a Casino helyiségében választmányi ülést. A vidékéről mintegy 30-an jelentek meg s az értekelet számos fontos határozatot hozott az orvosok helyzetének javítása érdekében, különösen elhatározta, hogy a megyei főispánnak memorandumot fog átnyujtani az orvosi díjazás rendezésére tárgyában. A tanácskozást kedélyes lakoma követte, melyen *Dr. Bernhart, Dr. Ladányi* és számosan mondtak felköszöntök.

A bíróság körébl. *Polgár József*, a szabadkai kir. törvényszék elnökénél, ki a járáshíroság megvizsgálása vegett Baján időzőtt, múlt vasárnap a helybeli ügyveki kar egy köldöttsége tiszteltelt, hogy megkerje, miszerint a két küllön épületben elhelyezett bírósági helyiségeket a székepilletben tolmácsostítsa. A *Ladányi János* ügyveki által tolmácsolt kérelemre az előlk azt választotta, hogy az ügyveki kar óhaját méltányosnak és jogosnak tartja és föle teltetelög mindent el fog követni, hogy a járáshírosági székház kisebb épületének megfelelő átalakításával az összes bírósági helyiségek a székepilletben helyeztessenek el.

Gyümölcsészeti egyesületünk f. hó 8-án tartja évi közgyűlést. A közgyűlés legfontosabb tárgyai a múlt évi számadások, a jövő évi költségelőirányzat, a szokásos jelentések és egy választmányi tagsági hely betöltése. A múlt évi számadások 4868 ft 75 kr. bevétele és 4033 ft 53 kr. kiadásal zárattak egy, hogy az egyesület pénzegelete 735 ft 12 kr.

Hafalozás. *Schlesinger M. L.-né* urmó, *Schlesinger M. L.* volt tekintélyes kereskedő özvegye, mi 30-án elhunyt 80-ik évében jobbra lett szeméről, *Schlesinger Gyula* vaskereskedő az elhunytban edesanyját gyászolja.

Magyar név. *Klein Lajos*, helybeli lakos kisgyermekét *Deszó* és *Kornél* nevetek *Rónai-ra* magyarosították.

Szólószeti előadás. A szabadkai m. kir. szőlószeti és borászati ker. felügyelő november hó 30-án d. 9 órákor a szőlószövetzők ójtársáról a „Báróty Szálló” termében érdekes előadást tartott.

Irodalom.

A bajai takarékpénztár ötvenéves története. 1848-1898. Irta Bernhart Ernő.

Ismét egy értékes adattal gazdagított Baja városának megránszáró városok monografiája. Mind nagyobb és nagyobb halomra gyűlnek azon építőkövek, melyekből idövel városunk történetének díszes épülete fog kibontakozni. — Ha sok oly szorgalmas és szakavatott tollal rendelkeznek városunk, mint a milyen *Bernhart Ernő* uré, ha mindegyiket annál kevesedes, annál ügyseztet és mindvégig kitartó buzgalom vezérelné, mint az övet, úgy bizonyára hamarabb előltünk fekdüde Baja város igen sok tekintetben érdekes története teljes vázlatá.

Monduk ki röviden, hogy *Bernhart Ernő* ur derek munkást vegett, melyért a nagy közbűség is hádis élménkeket adozhatik az ő hangszorgalmának. Nem szaraz, ridig tények felsorolására szorítok kronológiát nyujt nekünk érdekes műveben, hanem hű és megbízható kultúrörténetű városunk fejlődésének, át- és átszöveve nemesek mindazon fontosabb helyi mozzanatokkal, melyek egyik vagy másik tekintetben a takarékpénztár megismosodásával és terfgalásával kapcsolathatók, hanem azon országos eseményekkel is, melyek a pénzintézet kibontakozására befolyást gyakoroltak.

Nyomról-nyomra, a kronikás pártatlan léhséggel követi évtizedről-évtizedre a takarékpénztár alapításának és fokozatos kifejlődésének minden egyes fázisát, lankadatlan szorgalommal feldolgozza a nagy fáradsággal egybehegyített historial anyagot, míg elvégre eljut azon korszakhoz, mely döntő befolyással volt az intézet befeletere, azon időponthoz, a midőn a takarékpénztár jelenlegi vezérigazgatója, *id. Sztrébely László* veszi át erős kezrel az intézet igazgatását és azt ezüldatós és biztos előrenyomulású virágzásának má magas színvonalára emeli.

Választások iraly, minneziozus történeti megbízhatóság a művet érdekes olvasmánygya avatják. Ehhez járul nagyban a gyönyörű kiállítás, a pártalan szép nyomtatás, mely lapunk derek kiadójának, *Kozal Józsefnek* művészetét dicséri. A művet az intézet volt és jelenlegi igazgatójának és hivatalnokainak, valamint a takarékpénztári épületek sikerült képei díszítik. — Gratulálunk *Bernhart Ernő* urnak a mi megírásához és a takarékpénztárnak ahhoz a szép emlékéhez, melyet, mint városunk közgazdasági életének egyik kiváló tényezője, egy felszázadra visszamenő áldásos tevékenységének emel.

